

Църква „Св. Николай Летни“

Сряда, 13 Януари 2021

Църква „Св. Николай Летни“ – с. Гумощник

Храмът "Св. Николай Летни" (построен през 1838 г.) в село Гумущник е част от възрожденски архитектурен комплекс с историческа и художествена стойност и е обявен за паметник на културата.

Църквата е трикорабна, с каменен покрив и дебели до 1,5 м. зидове. Грандиозността на църквата се засилва не само от размерите й, но и от начина на построяване и вътрешната й украса.

Църковният иконостас е изключително красив - истински шедьовър на българското резбарско изкуство от епохата на Възраждането. Той е дело на майстори от село Ново село - Никола Матеев и сина му Йонко. Особенно силно въздействат 12-те композиции с библейски сцени, които са разположени в основата на олтара.

Вниманието на посетителя привлича рядко представяната сцена на лъв, тъпчещ с краката си фигурата на мъж паднал на земята, с търкалящ се до него фес, която изследователите тълкуват като символ на вярата, че българският лъв ще надвие османския поробител.

Плод на синкретизма във възрожденското ни изкуство са така наречените “поучения” в иконостаса. Показани са кръчмар, с тегнеща на врата му бъчва и мелничар, с овесен на врата воденичен камък. Майсторът е нарушил традиционната схема на възрожденския иконостас, поставяйки на централно място две фигури, добре познати от възрожденските стенописи, представящи сцени от Страшния съд и по-точно мъките на грешниците.

Иконите в църквата са много изящни и изключително добре запазени. Рисувани са от живописеца Атанас Минчев от Батошево, Наум и Ненчо Илиеви от Дебърско, Пенчо х. Найденов, Симеон Цонюв от Трявна.

В двора на църквата се намира единственото оцеляло килийно училище в Ловешка област (създадено през 1829 г.). По времето на своето съществуване училището е действало повече от 100 години и като светско. В днешния си вид е реставрирано през 1979 г.

В една от стаите на килийното училище е направена възстановка на класна стая от онова време. Показани са чинове с пясък (използван от началните ученици за писане и лесно триене на написаното), плочки с тесни и широки редове от едната страна и квадратчета за смятане от другата, ученически пособия от това време - калеми, мастилници и др. Сред експонатите е читанката от 1896 г.

На първия етаж от сградата на килийното училище е подредена музейна сбирка, проследяваща историята на село Гумощник. Изложени са предмети от живота и бита на местното население (пафти, газеници, паралия, хурки, сърпове, паламарки и др.), артефакти, открити при археологически разкопки на тракийски могили в околността, документи свързани със загиналите на Титаник жители на селото и загинали в различните войни за освобождение и обединение на България.

Ключът за църквата се намира в НЧ "Отец Паисий – 1927 г.", с. Гумощник – тел. 0889 99 15 87.

